

יום א', י"ט בטבת תשס"א (14 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היום, י"ט בטבת - בשנת תרנ"ח (1898-5658), הופיע מאמרו של אמיל זולה, "J'Accuse!" ("אני מאשים"), בעיצומה של פרשת דרייפוס, בגנות האנטישמיות בממסד ובדעת-הקהל בצרפת.
[תאריך מרכז ההסברה]

ארבע שנים לאחר מכן, נוסדה היום הקרן קיימת לישראל! היום היא בת 99 שנה. הקק"ל היא הקרן המרכזית של התנועה הציונית לשם גאולת אדמות ארץ-ישראל ולהכשרתן להתיישבות ולנטיעת יערות. את הרעיון הגה וזם פרופ' צבי הרמן שפירא, שכבר העלה אותו בוועידת קאטוביץ בשנת 1884, ומאז לא חדל מלהטיף לו גם בקונגרסים. הקונגרס ה-5, בשנת תרס"ב (1901-5662) קיבל את ההחלטה על הקמתה של הקרן הקיימת לישראל... עד ייסוד קרן היסוד (כעבור כ-20 שנה), עסקה הקק"ל גם ברכישת קרקעות וגם בסיוע להתיישבות. משעבר תפקיד ההתיישבות לידי קרן היסוד, התרכזה הקרן הקיימת ברכישת קרקעות בלבד.

הקק"ל החלה לגאול קרקעות בשנת 1905. רכישת הקרקעות פתחה אפשרויות להתיישבות הציונית וסייעה בכך לעליה ולקליטה. הקרן הקיימת עסקה גם בייבוש ביצות והשבחת הקרקע. עד קום המדינה גאלה הקרן יותר ממיליון דונם קרקע. עם קום המדינה, קיבלה מידי ממשלת ישראל אדמות ממשלתיות וקרקעות שהערבים נטשו. לימים, קיבל את הטיפול בקרקעות אלה מינהל מקרקעי ישראל. הרעיון שהיה מונח ביסוד הקרן הקיימת לישראל היה ברוח הכתוב: "והארץ לא תימכר לצמיתות, כי לי הארץ..." [ויקרא כ"ה 23] - לאמור {לפי דבריו של מחבר מאמר זה}, מניעת ריכוז הקרקעות בידי יחידים, ושמירה על הקרקע כרכוש האומה כולה.

עם קום מדינת ישראל, שוב לא היה צורך ברכישת קרקעות כמקודם. מעתה, היפנתה הקק"ל את משאביה למפעלי ייעור, פריצת דרכים באזורי ספר, השבחת קרקע ועוד. לקרן הקיימת לישראל נועד מאז הקמתה תפקיד חינוכי. ראשית ההתרמה נעשתה באמצעות "הקופסא הכחולה" שהוכנסה לרבבות בתי ישראל בכל רחבי תבל; נמכרו בולי הקרן הקיימת; והוקמו מפעלי הנצחה כספר הזהב ועוד.... כך הגיעה בשורת גאולת הארץ לכל פינות העולם היהודי, וקשרה את העם אל הארץ. [לקסיקון מן המסד ליהדות ולציונות]

אתמול בשבת, קראנו את פרשת "ויחי", האחרונה של פרשיות ספר בראשית, בה תוארו הימים האחרונים של יעקב אבינו. "בדומה לסיפורים שבפרקי בראשית הראשונים, משתמשים לפעמים גם סיפורי האבות במספרים בתורת סמלים. אברהם אבינו חי 175 שנה [בראשית כ"ה 7], יצחק אבינו 180 שנה [שם ל"ה 28], ויעקב אבינו 147 שנה [שם מ"ז 28]. נוצר כאן טור של מספרים:

$$7*5*5 = 175 \quad 6*6*5 = 180 \quad 7*7*3 = 147$$

השימוש בסימטריה מספרית הוא דרכו של המקרא להנחיל את ההכרה שהתקופה המעצבת של תולדות ישראל לא היתה שורה של מאורעות מקריים אלא התגשמות של תכנית-על אלוקית..." [נחום סרגא, בפרושו של ר' פלאוט על ספר בראשית, עמ' 144]

יום נעים (עם תפילה לפדיון שבויי ישראל...)